

ACC. N:R M. 8917:1-12.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: *Skåne*
Härad: *Tofväre*
Socken: *Flouf*
Uppteckningsår: *1943*

Upptecknat av: *Elba Elbesson*
Adress: *Helid Flou*
Berättat av:
Född år: *1876* i *Småryd T. Barup*

Bord
Frågelista Nr. 18 B

Umma M. 78 B.

(teckningar s. 5a-58a.)

Bord med lös skiva lagd över två kors
förendade med en tvärbå eller bom har
förekommit men då som bakbord
eller något annat tillfälligt arbetsbord.

Bord liknande fig 1 och 3 ser man nu
ganska ofta men de äro byggjorda
imitation efter gamla modeller.

I Houps Hembyggsstuga fins ett gam-
malt bord något mer än en meter
långt och 6 dm. bred. Där är en rätt
djup bordslåda i det så överdelen är
ganska bred. Bordet har fyra fyrkan-
tiga ben vilka äro utsirade med ut-
skärningar på framsidorna, och för-
enade med 4 tvärbåar, vilka äro
nästan ända nere vid bordsbens
nedersta kant. Bordet är ganska grovt
och ser illa medfaret och gammalt ut.

De mest vanliga bordet var Slagbord,
även kallade Rännabord och Klaffabord.
Mittskivan vilade på fyra ben vilka var
förenade med träslåder och hade vanligen
en bordslåda och ibland föu att draga ut en
från vardera av bordets kortsidor.

Storleken på mittskivan var olika, vanli-
gast var dock omkring en meters längd
och en halv meters bredd. Sidskiornas
storlek berodde ju på bordets höjd.

Jälv har jag ett gammalt slagbord. $1\frac{1}{2}$ meter
långt och 3 cm brett som bordet är ganska
högt bliva sidskiorna ganska stora så
en skiva uppslagen är bordet $1\text{ m. g. } 1\frac{1}{2}$ meter.
På det bordet äro benen skarvade och slutar
med kulor nedtill. Det är av ek och troligen
gjort hemma av snickare, det är från mors
hem och jag har sett likadana hos mosterarna.

De kortbidorna är mellan benen litet högre upp än tvärlägena så en litet bredare slä, kallad bordsskammeln, på vilken den som sitter vid bordsändan kan ha fötterna. Med skammel menades här dörrfröskeln, eller en låg pall.

Fötbenet som skall skjutas fram för att stöda skivan som skall blås upp uppgjores av ett ben på vilket är fästade två tvärlägen vilka äro fästade i bordets ram en i den översta och en i nedersta tvärlägen, med en slä som går uppi- från och ner med tränitlar fästade i ramen så att klaffen kan skjutas fram och tillbaka. Vid den sidan som inte är fäst i bordet är en skära i bordets tvärläga som passar till klaffens ben bari det skall gå in när bordet blåses ihop

De flesta Hagborden hade nog saka fyrkantiga ben ungefär 5 a 6 cm i genomskärning, och 2 hängande skivor fästade till bordets storlek fyrbidigt. Det bordet som gagnades till dagligt matbord, hade bordslåda vari förberades de knivar gafflar och skedar som gagnades vid måltiderna och duk om det brukades. Det fanns också mindre bord med hängande skivor, men där var inte klaff att skjuta under skivan utan en blått trä ut som stöd. Det var skivor med runda hörn och till och med så att bordet blev runt när skivorna blivit uppslagna. Eldre typ är smala fyrbidiga skivor, då blir bordet fyrkantigt.

Bilaga enkel teckning av två bord som
jag har gamla modeller.

Det ättkantiga är ett bord av mahogny
beställt av en möbelsnickare i Ljännarp
för 50 sedan men efter en gammal modell.
Skivan är ett lock med hängslen så det
står rakt upp när man öppnar det.

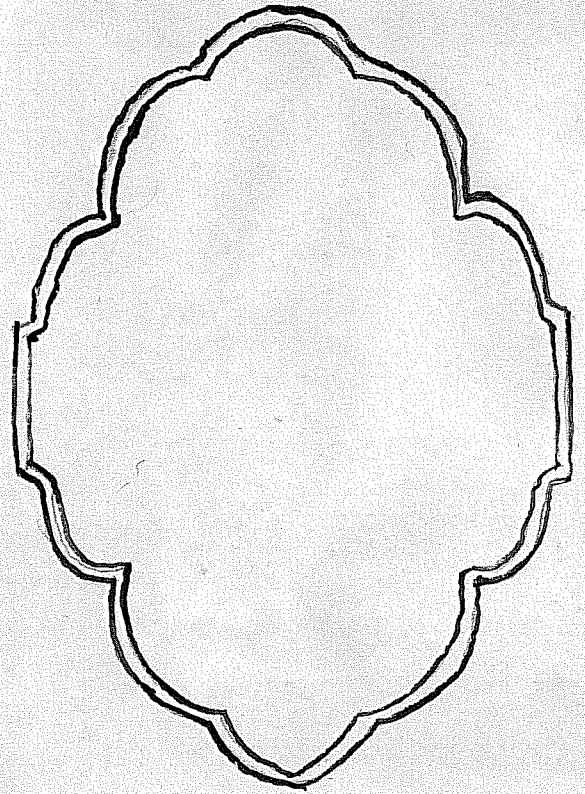
Bordet är indelat i 9 fack, mittersta fack-
et är refflat och kan skjutas tillbaka,
de övriga är ~~lock~~ lock till med knappar i
för att öppna. Bordet står på en sörvad
fot som nedtill utsminnar i tre ben.
Bordet är mycket vackert men opraktiskt
för sitt ändamål.

Andra skivan är ett förtor bord, 69 cm
långt och 47 cm brett, med en fjock upphöjd
kant runt i kring som mest ut som en
bricka, en sörvad fot med tre ben under

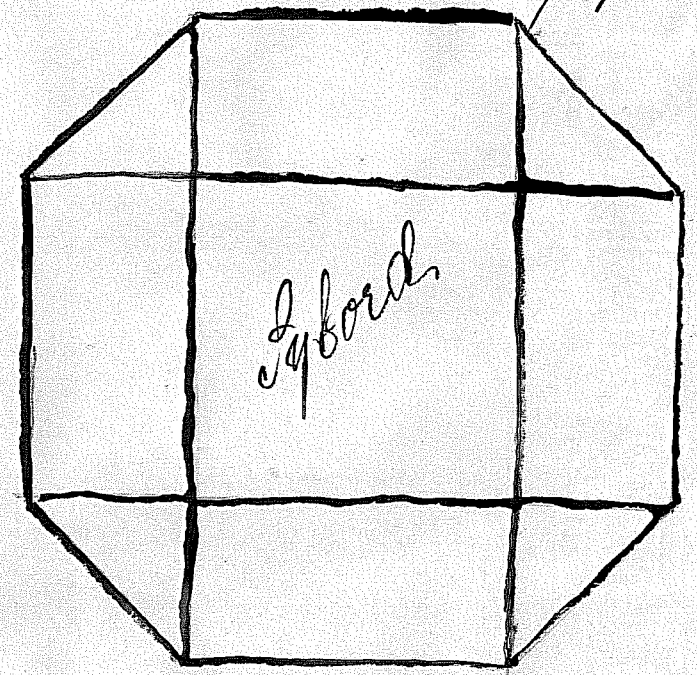
Landskap: *Skåne*
Härad: *Bjäre*
Socken: *Hov*
Uppteckningsår: *1943*

Upptecknat av: *Elba Ekesson*
Adress: *Ekelid Hov*
Berättat av:
Född år *1876 i Småryd S. Kyrka*

M. 8917: 5a

Lådorna 1 dm djupa

ACC. N:R. M. 8917:6.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

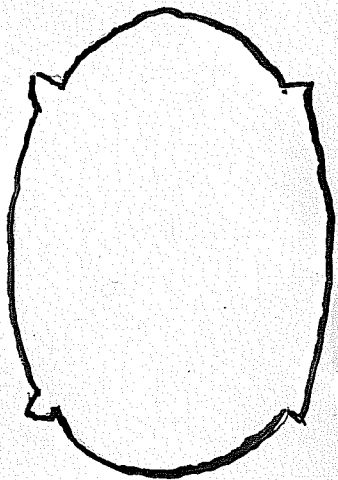
Bord med dubbla skivor kallades
spelbord och användes vid kortspel.
Bordet var ~~1~~ 1 meter långt och $\frac{1}{2}$ meter
brett och hade fyra svårade ben. När
bordet skulle användas kunde det
slås så skivorna komma för-
över underredet vid ena sidan, var-
efter den ena skivan bändes över på
andra sidan så att bordet blev fyrkan-
tigt. Det var ett finare bord vanligen
polerat eller betrat och inte brukligt
i de enklare bondstugorna.

Skåp eller kistebord har jag inte sett eller
hört om talas andra än de låga skåp
som stod in vid väggarna i rygg-
stugan bak bjälken och användes både
som köksbord och skåp. Sedan fingo de
sin plats i köket eller något annat rum
och ägnades till förvaring av rum för beredande

Foten är fastsatt i en fyrkantig skiva
i denna äro trätaglet instruktura i släår
vilka äro fästade i ^{trösk}skivan. Så de trätag-
larna kan skivan snurra, så att när
man öppnar en kross kan skivan snur-
ras om så att den står rakt upp.

Har sett ett sådant bord som var svartmå-
lat med rosor på skivan var uppsla-
gen och stod upprätt en bägg som en tavla.
Jag har köpt bordet på en auktion då jag
och inte varit från det kommet eller hur
gammalt det är. Men antar att det är
gammalt ty i morfars hem var ett dylikt
bord fast i mycket större format, ovalt
med en fjockkant i kring och hade
samma anordning att kunna slås
repp, och det var gammalt.

Små bord till att placera under fön-
 ster och bar det kunde passas här fun-
 nets och brukats länge tillbaka. Nu dem
 finns många olika former, runda ovala
 åttakantiga och avlånga. De runda och
 åttakantiga hade ju inte mera än ett ben,
 ovala fans med ett ben och fyra ben,
 de avlångas vanligen fyra ben.
 Ett avlångt litet bord fiks i Hembygdste-
 gan, det är en $\frac{1}{2}$ meter långt 4 dm brett
 fyrkantigt med en ett par cm bred kant
 uppständer runt ikring, fyra ben vilka
 nederst är förenade med slår runt
 ikring, det är polerat så det har varit
 finböd. En lunderig bordskiva kan man
 säga detta är, bordet är inte mera än 4 dm
 långt och 3 dm brett står på en fot är polerat.
 Det är från ett gammalt fint hem, och inte vanligt
 bord.

Runda bord har nog använts under besse-
re hälften av förra århundradet, jag minns
från min barndom runda bord framför
soffa som matbord. I sin rummen använ-
des också runda och ovala bord framför
soffa. I Brästad fanns en möbelsnickare
Petrak, av hans runda bord med ett svar-
vat ben under kan man ännu få se ett
och annat det känns igen på modellen.
Skivan är 15 cm igenomskärning. Det
är risk att sätta något på ett sådant bord ty
det välts ihull för minsta stöt. Så var
det ovala bord, även de på ett svarvat
ben men det delade ut sig till fyra ^{ben} med
till de stod stadigare. De kallades
vanligen, divanbord. På 1880 talet började
det bli allmänt med runda matbord
men då skulle de ha sin plats mitt

på golvet, som matbord till vardags
användes och slagbordet där bar, och
en hade sin bestämda plats. I de flesta
hem äro nog fjönare och alla vid samma
bord när det inte var främmande med.
Får i huset hade sin plats vid översta
bordsändan och husmodern vid sidan
om honom, drängen och pigan om de fanns,
mitt emot, och barnen vid sidorna.
De runda matborden boro vanligen i två
halvor, med tre ben under varje halv.
När halvorna sattes tillhopa blev det två
ben tillhopa vid varje sida vid bordets
mitt. Bordet färdigfästes tillhopa på något
sätt så att inte halvorna skilts åt vid
tillfällen då bordet behövs vara större
kan det sättas till extra skivor i mitten

Det fanns en annan sorts runda bord
vars skiva hade hängslen på mitten
och således kunde läggas över den
andra bordshalvan. Ett extra fjärde
ben med två låsar vid fästade kunde
dragas ut och skivan läggas däröver
så att bordet blev runt.

Jag har ett ganska ovanligt matbord av ma-
hogny, gjort av en möbelsnickare i Här-
näs för 50 år sedan. Det är 145 cm långt och
85 cm brett, hörnen är rundade och skivan
vilar på en 1 1/2 cm bred ram i vilken är
infästade 4 storrade ben vilka neptill
slutar med porslintibbor så bordet ^{kan} ~~dras~~
Skivan är delad på mitten så att de
halvorna kunna dragas ut och extra ski-
vor kunna fästas in vid behov. De extra
skivorna ha sin plats inuti bordet när de
inte begagnas.

Större de gamla sjökaptenerna, eller deras
söner som hade gott om pengar i mitten av
förra århundradet levo med sina byggas-
stugor och byggde upp dessa framfiga
bostadslägenheter på 12-14 rum av vilka det
ännu finns en och annan kvar behödes
nya möbler som passade därtill.

De flesta hemmen ha ju blivit splittrade
delade ut bland barnen, hos dem eller de-
ras arvingar kan man ju ännu få se en
del av de gamla möblerna.

Hovs Hembudgsförening har varit tillfälle
att få överta ett helt möbelsamling som varit i en
familjs ägo familjen Thulin i Hov.

Sedan det blev möbelsaffärer i Pösthed kommo
de flesta möblerna från Göteborg det fanns skeppa-
re i Pösthed som på sina fakter fraktade möbler
från Göteborg. En del tillverkades också av möbel-
snickare hemma, de blevo nog de bästa i kvaliteten.